

SŁOWO

Wilno Wtorek 21 września 1926 r.

ODDZIAŁY:

BARANOWICZE — ul. Szosowa 172
BRASŁAW — ul. 3-go Maja 64
DUKSZY — ul. Gen. Berbeckiego 10
DUNIŁOWICZE — ul. Wileńska 1
GLEBOKIE — ul. Zamkowa 80
GRODNO — Plac Batorego 8
KAMIEŃ KOSZYRSKI — Związek Ziemiaków
LIDA — ul. Majora Mackiewiczza 63

NIEŚWIEŻ — ul. Ratuszowa 1
NOWOGRÓDEK — ul. Mickiewicza 20
NOWO ŚWIECIANY — ul. Wileńska 28
POSTAWY — ul. Rynek 19
STOŁPCE — ul. Piłsudskiego
ST. ŚWIECIANY — ul. Rynek 9 8
ŚWIR — ul. 3-go Maja 5
WARSZAWA — Nowy Świat 46—14
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3. Telefony: redakcji 243 administracji 228, drukarni 962

PRENUMERATA miesięczna z odnośnikiem do domu i do pracy kosztuje 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80254

Opłata pocztowa nieznaczona ryczałtem
Redakcja reklamacji niezamówionych nie zwraca

CENA OGŁOSZEŃ: Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-ej i 3-ej 30 gr. za tekstem 10 groszy. Kronika reklamowa lub nadesłane 40 gr. W n-cie świątecznym oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelowe o 25 proc. drożej

Pos. Wilpiszewski o kongresie mniejszości w Genewie.

Jedyną pismo polskie na Łotwie „Dwutygodnik Polski” przynosił cenę uwagi posła Jarosława Wilpiszewskiego o II kongresie mniejszości w Genewie. P. Jarosław Wilpiszewski reprezentował na kongresie genewskim mniejszość polską na Łotwie. — Kongres ostatni — czytamy — pracował głównie nad tem, by uzgodnić dążenia i żądania poszczególnych grup mniejszościowych i by ustalić i wynaleźć jeden wspólny mianownik dla dążeń, chęci i woli wszystkich mniejszości Europy.

To się odbiło w całym szeregu referatów, w dyskusji i uchwałach dotyczących i politycznego i ekonomicznego życia mniejszości.

Takie więc zadania i cele przysłać do Genewy Genewskiemu kongresowi mniejszości narodowych w Europie.

W kongresie tym przyjęło udział przeszło 60 delegatów, jako przedstawicieli 40 milionów mniejszości narodowych Europy.

Grupa polska składała się z 7 przedstawicieli, a mianowicie poseł Baczewski i p. Karczmarek — z Niemiec, poseł Budziński z Litwy, poseł Wilpiszewski — z Łotwy, poseł Wolf i p. Wójcik — z Czechosłowacji i p. Szymonowicz — z Rumunii. Przedstawicielstwa te razem obejmowały około 2 i pół milionów polaków w różnych państwach, jako mniejszość, zamieszkałych.

Brakowało nam jeszcze delegatów polaków z Austrii, którzy tworząc tam znaczny odsetek mniejszościowy nie mogli jeszcze przyjąć udziału w kongresie, wobec braku stałej organizacji i stałego przedstawicielstwa.

W ten sposób poza grupą niemiecką, grupa polska była najliczniejszą. Z chwilą przyłączenia się do nas, co mamy nadzieję, nastąpi już w najbliższym czasie i naszych rodaków z Austrii, siły nasze wzrosną.

Na wstępnych naradach poszczególnych grup narodowych jedno myślenie uchwalono pozostać na tej samej, co i w zeszłym roku, platformie względem swego programu, punktu wyjścia swych wymagań i tego stanowiska jakiego zorganizowane mniejszości narodowe muszą zająć w stosunku do większości. Kompletna lojalność względem większości narodowej uważana jest za rzecz nieodzowną i konieczną. Podstawą żądań równoprawności winna być chęć zgodnej współpracy na korzyść i dobro państwa. Grupy mniejszościowe winny być uznane za polityczne i ekonomicznie równoprawną składową część danego państwa z prawem swobodnego kształcenia się i rozwoju w swojej dla nich kulturze. Wszelkie dalsze dążenia i zadania, sięgające poza obręb wskazanych wyżej granic autonomii narodowo-kulturalnej są stanowczo wykluczone.

Myśl tę wypowiedziały na kongresie w swych deklaracjach wszystkie dawniejsze i na nowo teraz dopiero przyjęte grupy narodowe, z wyjątkiem Litwinów Białorusinów i Ukraińców z Polski, którzy wymagając na podstawie prawa samostanowienia odłączenia się od terytorium Polski (zapewne do Bolszewji Litwy) nie mogli być dopuszczeni do udziału w kongresie, z zasadniczą wytyczną, z którą tak dalece się rozminęli.

Stwierdzić wypada, że nagół biorąc, pozycja mniejszości w państwach nowo powstałych jest lepszą, niż w tych starych, gdzie dzieje ostatnich lat nie zdolały jednak znacząco zmienić ustalonego już wiekami, wyrafowanego, wypracowanego na różne sposoby, ucieku mniejszościowego, dążącego do zupełnego zaniku i zwalkania wszystkiego, co cechuje odrębność narodowościową.

Wszystkie uchwały, wypracowane przez komisję, były przyjęte jednomyślnie i jednogłośnie, a drobne rozterki i rozbieżności ułożone w promieniach wyższego celu — obrony zasadniczych praw wszystkich mniejszości narodowych Europy.

Muszę jeszcze zaznaczyć jedną zdobycz mającą bardzo doniosłe znaczenie.

Podczas tego kongresu z inicjatywy grupy polskiej, nastąpiło połączenie i zorganizowanie się w jedno wszystkich mniejszościowych grup słowiańskich. Nie mówiąc już o tem, że takie połączenie w jedno siedmiu poszczególnych narodowych grup kongresu, występujących zawsze zwracając frontem, ułatwi praktyczną pracę tych kongresów, trzeba przyjąć pod uwagę jeszcze i to, że takie połączenie na podstawie wspólności interesów stworzy słowiański i bliski do siebie wzajemnego spokrewnienia

Wywiad min. Zaleskiego

LONDYN, 20—X Pat. «Observer» podaje z Genewy wywiad z ministrem spraw zagranicznych Zaleskim, charakteryzujący zagraniczną politykę Polski i wypowiadający się przychylnie dla Niemiec. P. minister dał wyraz nadziei, iż współpraca w Lidze Narodów zbliży oba kraje.

Przyspieszenie zwołania kom. rozbrojen

GENEWA, 20—IX Pat. Wobec przyspieszenia toku prac w tonie komisji trzeciej (rozbrojenowej) Zgromadzenia Ligi Narodów będzie mogło się zająć we środę na posiedzeniu komisji przygotowaniem międzynarodowej konferencji rozbrojenowej i zająć stanowisko w sprawie przyspieszenia zwołania tej konferencji zgodnie ze stanowczym żądaniem państw północnych, jak również delegacji Francji.

Nieporozumienia franko-włoskie.

PARYZ, 20 IX PAT. Wedle «Matin» ostatnie zajęcia antyfrancuskie w Bastii są tembardziej pożałowania godne, iż nastąpiły w chwili, gdy ambasador francuski w Rzymie porozumiał się z Mussolinim, iż nie będą wyciągane następstwa omyłek włoskiej opinii publicznej zie poinformowanej o stanowisku Francji.

Zainteresowanie układem polsko-jugosłowiańskim.

LONDYN, 20 IX PAT. Wszystkie dzienniki podają szczegółowy przebieg podpisania polsko-jugosłowiańskiego traktatu. Dowodzi to, iż układy zawierane w Genewie otrzymują większy rozgłos, niż gdyby zawierano je w innym rejonie.

Prasa francuska o wyborze Polski.

PARYZ, 18 IX PAT. Prasa wyraża wielkie zadowolenie z powodu wyboru Polski na członka Rady Ligi Narodów.

«Tamps» widzi w tem zwycięstwo polityki francuskiej, niezawodny sukces Brianda. Dziennik pisze, iż Francja podtrzymała słuszne żądania Polski nietylko dlatego, iż jest ona wiernym jej sojusznikiem, lecz również z tego powodu, iż najprzymiływsze względy sprawiedliwości oraz interes samej Ligi Narodów wymagały przyznania odpowiedniego miejsca mocarstwu liczącemu 30 000 000 mieszkańców i zainteresowanemu bezpośrednio w słusznym rozwiązaniu wielkich problemów europejskich.

Polska — pisze dziennik — winna być reprezentowana tam, gdzie są obecnie Niemcy, gdyż polityka polsko-niemiecka przy wykonaniu traktatu nasuwa kwestję, których rozstrzygnięcie przysługuje Radzie genewskiej.

Podpisanie traktatu Włoch i Hiszpanji.

MADRYT, 18 IX PAT. W tych dniach został podpisany między rządem hiszpańskim a włoskim układ dotyczący spraw wódmorskich. Włochy zobowiązują się w całej pełni poprzeć pretensje Hiszpanji do Tangeru, wzamian za co otrzymać mają daleko idące koncesje na morzu Śródziemnym.

Rozbudowa portu Gdańskiego

GDAŃSK, 20 IX PAT. «Danziger Ztg.» ogłasza wywiad z prezydentem Gdańskiej Rady Portu pułk. de Lessem na temat rozbudowy portu Gdańskiego. Stwierdzono, iż rozszerzenie portu Gdańskiego jest konieczne gdyż ruch pasażerski i towarowy w porcie wzrósł tak dalece, zwłaszcza z powodu wywozu węgla i przywozu rudy żelaznej, iż obecne urządzenia portowe okazały się zupełnie niewystarczające. Liczba towarów przeladowanych w porcie Gdańskim wynosi już około 7 milionów ton, a może osiągnąć cyfrę 15 milionów ton. Rozbudowa portu Gdańskiego stanie się dla Gdańska poważnym źródłem dochodów, które w miarę obowiązywania umowy dzielone będą między Gdańskiem a Polską. Rada Portu jako instytucja neutralna pragnie zaciągnąć pożyczkę dla celów rozbudowy portu zupełnie samodzielnie o ile Polska i Gdańsk udzieliła na to zgody i gwarancji. Koszt rozbudowy portu, która rozpocznie się już z wiosną przyszłego roku wyniesie około 25 milionów guldentów.

Święto niepodległości Stanów Zjednoczonych i uroczystości kościuszkowskie.

WILKESBARRA, (Pensylwanja) 20 IX PAT. Obchodzono tu uroczystości święto niepodległości Stanów Zjednoczonych połączone z uroczystościami kościuszkowskimi. Na obchodzie był między innymi obecny minister pełnomocny Polski Cerchanowski, ks. biskup Kubina, przedstawiciel armji, marynarki, władz rządowych i samorządowych oraz około 50 tysięcy osób. Wygłoszono szereg przemówień, podkreślających znaczenie przyżni polsko-amerykańskiej. Następnie odbył się bankiet na cześć Polski.

Możliwość kryzysu rządowego na Łotwie.

W sferach sejmowych w Rydze mówią o możliwości przesilenia rządowego, w związku z projektem rządowym, zmiany ustawy o towarzystwach. Socjali-demokraci spowodowali z tego powodu zwołanie nadzwyczajnej sesji sejmowej na 22 września. Istnieje obawa wyrażenia rządowi votum nieufności. W każdym razie przypuszczają, że gdyby nawet S. d., udało się obalić gabinet, nie znajdują oni większości dla stworzenia nowego. Wówczas kryzys stałby się przewlekłym. Narazie pewnym jest, że centrum podtrzymywać będzie prawa.

W związku z zapowiadany kryzysem rządowym na Łotwie, frakcja socjal-demokratyczna, niemal otwarcie nawołuje do wojny domowej.

Pismo «Latwijos Saigo» domaga się natychmiastowego ogłoszenia stanu wyjątkowego, zabronienia wieców, zebrań, i t. d. oraz wzmocnienia kadr armji i policji.

Por. Orliński wraca samolotem.

MOSKWA, 20 IX PAT. Otrzymała tu depesza por. Orlińskiego z dn. 18 b. m. o g. 4 anuluje poprzednią depeszę o zamiarze zaniechania lotu do Warszawy. Depesza ta donosi, iż po odremontowaniu aparatu na miejscu w Byrcy por. Orliński doleciał do Czyt, gdzie jeszcze raz aparat został naprawiony gruntownie. Następna depesza głosi, iż 18-o w południe por. Orliński wylądował w Czycie.

IRKUCK, 20 IX PAT. Porucznik Orliński wylądował pomyślnie w Irkucku. Jutro odlądkuje do Krasnojarska.

tych grup, sięga nieco dalej, już na forum międzynarodowe i zbliża ku nam przywiecążą słowianom dawno myśl o ogólnie słowiańskim zblizeniu. Na urzędzonym przez grupę polską wspólnym wiec-oku, wszystkie grupy słowiańskie porozumiały się wzajemnie, ustaliły wspólną linię taktyki i wyznaczyły mający się odbyć w Padze w najbliższej przyszłości zjazd grup słowiańskich dla przygotowawczej pracy do następnego ogólnie-europejskiego kongresu.

U generała Malczewskiego.

Uwolnienie generała Juliusza Malczewskiego, głębokiego patrioty, z więzienia to koniec pierwszego aktu majowej tragedji. Pozostają w więzieniu gen. Rozwadowski b. obrońca Lwowa, za czasów austriackich uważany za doskonałego fachowca i gen. Zagórski. Obu jednak tym generałom stawiane są zarzuty zupełnie innej natury, nie mające związku z wypadkami majowymi. Jeżeli generałowie oczyszczą się z tych zarzutów, powitamy to z radością. Tak jednak, jak ci generałowie czekamy dziś na wyrok sądu.

Sprawa gen. Malczewskiego miała inny całkiem charakter. Związana była bezpośrednio z wypadkami majowymi.

Wiele osób w Wilnie miało nam za złe, że dotychczas nie poruszaliśmy sprawy tego generała w sensie domagania się jego natychmiastowego uwolnienia. Przyszłoby czas, aby się z tego zarzutu wytłumaczyć.

Dostatecznym tłumaczeniem naszego stanowiska są już dziś własne słowa p. generała Malczewskiego, który wyraził życzenie, aby jego sprawa nie była używana do dalszego jatwienia opinji.

Więzienie gen. Malczewskiego nie podobało się nam. Lecz daleko więcej nie podobała się nam ustepliwość rządu prof. Bartla wobec Sejmu, zmarnowanie dużej części tego, co można było po wielkim wstrząsie majowym zrobić.

Sprawa gen. Malczewskiego była strasznie skomplikowana. Niektóre gazety przedstawiły ją w sposób następujący. Gen. Malczewski był ministrem — marsz. Piłsudski spiskowcem. Gen. Malczewski uwięziony został przez spiskowców. Stąd uwięzienie Malczewskiego było zdradą prawa, praworządności etc.

Poglął ten, jakkolwiek rozpowszechniany i szerzony tak głośnym piórem, jak p. Stanisława Sirońskiego — nie wytrzymuje prawniczej krytyki. Niewątpliwie w dniu 13 maja gen. Malczewski był obrońcą władzy legalnej, — marsz. Piłsudski głową zamachu stanu. Ale dla prawnika zamachu stanu z 13 maja stanowi już dziś składową część naszego prawa politycznego. — Tak jest, a wynika to chęćby z pierwszego głosowania przy wyborze prezydenta. Prawa nasze sankcjonowały zamach stanu i tak jak dziś nikt już nie domaga się uwolnienia sprawców majowego zamachu stanu, — tak samo nie można w sprawie gen. Malczewskiego operować temi argumentami, któreby były na miejscu, gdyby zamach stanu był silymony, a jego sprawcy uwięzieni. Trzeba być konsekwentnym, nie można jakiegś poszczególnie sprawy wyrwać z całokształtu politycznych i prawnych stosunków.

Uwięzienie gen. Malczewskiego było skutkiem zamachu stanu. W wieku XIX widzieliśmy zamach stanu, które pociągnięły za sobą tysiące aresztowań, setki rozstrzelani. Historia uważa takie fakty za *malum necessarium*, które pociąga za sobą zamach stanu. U nas owe *malum necessarium* ograniczyło się do aresztowania 4ch generałów. Był więc łagodny. Tylko, że w naszym wypadku... my przynajmniej uważaliśmy je za *malum*, nie widzieliśmy czy było *necessarium*.

Pozatem na uwięzienie gen. Malczewskiego patrzyliśmy jako na tragiczny skutek tragicznych wypadków majowych; — natomiast na ustepliwość rządu p. Bartla wobec Sejmu, na ucucenie przez rząd niemocy sejmowej jako na zmarnowanie ewentualnych dobrych owoców wojny do-

mowej. Dlatego też jeśli można powiedzieć «gdzie drzewa rąbią tam wióry lecą», — to znówu najgorzej jest chyba tam gdzie wióry lecą, a drzewa się nie rąbą.

Otwiera się sesja sejmowa. Miejmy nadzieję, że gabinet p. Bartla jest pierwszym w Polsce gabinetem od parlamentu niezależnym.

Cat.

General Juliusz Malczewski przyjął przedstawiciela *Słowa* z którym rozmawiał przez czas dłuższy.

— Wywiadu niestety udzielił Panu nie mogę — oświadczył generał na wstępie. Ze względów państwowych uważam udzielanie przez siebie wywiadów za niewskazane. Zechce Pan mi wybaczyć, lecz takie jest moje postanowienie. Zastosuję je również do przedstawicieli prasy stołecznej przez czas dłuższy.

Zaznaczył jednocześnie, że wszystkie wiadomości i szczegóły które się ukazały o mojej rozmowie z p. Ministrem Spraw Wojskowych bądź w «Kurjerze Porannym», bądź w «Gazecie Warszawskiej» są nieprawdziwe. Rozmowa taka istotnie miała miejsce, lecz powtarzam, że wszystkie szczegóły o niej podawane w prasie są nieścisłe i będą nieścisłe, gdyż ja nie mam zamiaru komunikować się z tej rozmowy zwierzać. Przestrzegam więc publiczność przed wiadomościami prasowymi o tej rozmowie, gdyż prawdziwą jej treść mógłbym powtórzyć tylko albo ja, albo komunikat rządowy.

Wreszcie chciałbym przestrzec przed dalszym i trzeźwym opinią sprawą mego uwięzienia. Są to sprawy wojskowe, do których zbadania przystąpią zapewne historycy, lub zamknięte konferencje wojskowe, lecz których rozpatrywać nie należy na oczach całego świata. Wojsko po winno być wielkim niemym, myśleć o przygotowaniu do wojny i obronie zewnętrznej, lecz powinno trzymać się zdalek od polityki. Dyscyplina żołnierza była zadawalniająca, gdyż wszystkie oddziały słuchały swoich dowódców.

Uwolniony zostałem w niedzielę o 6-tej po południu.

Na tem się skończył wywiad przez gen. Malczewskiego nam udzielony, innemi słowy oficjalną część naszej rozmowy.

Niemniej jednak [z obowiązku dziennikarskiego musimy podzielić się naszymi wrażeniami i wnioskami, któreśmy z dalszej ogólniejszej rozmowy z panem generałem wynieśli.

Oo jakkolwiek generał pozostaje w stanie oskarżenia, to jednak o sobie nie przypuszcza, aby miał istotnie stanąć przed rozprawą sądową.

Osobiście, żadnej skargi przeciwko nikomu wytaczać nie będzie, na nikogo skarżyć się nie chce.

Do żadnej winy się nie poczyna. Uważa, że słowa jego wyrażone podczas akcji zostały wzięte przez kręcone, co nawet jest zrozumiałe przy ogólnym podnieceniu. O obecnych Ministrze Spraw Wojskowych nie mówił z nimi ze swoich jeńców.

Zaprzecza kategorycznie i bezwzględnie pogłosce, jakgdyby ktośkolwiek jego, gen. Malczewskiego miał uderzyć w takim wypadku zrobiłby użytek z broni.

Art. kuty gen. Stanisława Hallera czytał i uważa, że nie wszystkie szczegóły są w nich prawdziwe. Uważa ogłaszanie tych artykułów za przedwczesne. Sam nie ogłaszać nie będzie.

General Malczewski uważa wypadki majowe za cios, który Polsce został wymierzony i który zmusza nas do zastanowienia się nad wszystkimi niedomaganiami naszego życia państwowego. Zmusza nas do rewizji poglądów na życie polskie.

Wogóle z rozmowy z gen. Malczewskim wynika się wrażenie, że oficer ten bardzo głęboko i poważnie odczuł swoje obowiązki, jako członek rządu Witosa. Ponieważ akcja wojskowa tego rządu zawiodła w pierwszych dniach (Polska stanęła przed ewentualnością wojny domowej) więc gen. Malczewski całą odpowiedzialność chce wziąć na siebie, uważa się za odpowiedzialnego; za akcję wojskową w pierwszym rzędzie.

Wogóle w rozmowie z gen. Malczewskim ma się wrażenie, że się rozmawia z głębokim patriotą i żołnierzem.

Sejm i Bząd.

Zadania Rady Prawniczej.

WARSZAWA, 20 IX Pat. Wobec podniesionych wątpliwości M. stwo Sprawiedliwości wyjaśnia, iż utworzona Rada Prawnicza nie wikła w niczem zadań i zakresu działania komisji kodyfikacyjnej. Komisja kodyfikacyjna wykonuje i nadal wykonywać będzie swe zadania polegające na opracowaniu jednolitego kodeksu prawa materialnego i formalnego w dziedzinie cywilnej i karnej i projektu tego, jako przez ustawowo uowaznionych fachowców opracowane oczywiście opinji rady prawniczej podlegać nie będą. Natomiast Rada Prawnicza opinjować będzie projekty opracowane przez poszczególne ministerstwa przedwzyskiem w zakresie prawa administracyjnego, tudzież wogóle ustawodawstwo bieżące po za kodeksem opracowywanym przez komisję kodyfikacyjną. W ten sposób te dwie instytucje mają odrębny zakres działania i uzupełniają się wzajemnie.

Marszałek Rataj za skróceniem sesji

WARSZAWA 20 IX. (tel. w. Słowa). W kuluarach sejmowych mówiono, że marszałek Rataj wyraził życzenie, aby Sejm rozjechał się już w piątek, t.zn. że w dniu tym preliminaz budżetowy zostałby odesłany do Senatu.

Odjazd p. Beczkowicza.

WARSZAWA 20 IX. (tel. w. Słowa). Dżś na dworcu głównym urzędnicji komisariatu rządu i min. spraw wewnętrznzych żegnali odjeżdżającego na stanowisko wojewody Nowogródzkiego p. Beczkowicza P. Beczkowicz po przyjeździe do Nowogródka niezwłocznie obejmie urządowanie.

Iszy sekretarz poselstwa w Londynie.

WARSZAWA 20 IX. (tel. w. Słowa). Kierownik referatu rosyjskiego w wydziale wschodnim m. s. z. p. Wszelaki w najbliższym czasie udaje się drogą przez państwa bałtyckie do Londynu gdzie obejmie stanowisko I-go sekretarza poselstwa.

Konferencja w sprawie Rady Pracy.

WARSZAWA, 20 X Pat. W dniu 20 b. m. odbyła się pod przewodnictwem ministra pracy Jurkiewicza z udziałem urzędników Ministerstwa Pracy i Głównego Inspektoratu Pracy konferencja w sprawie Rady Pracy oraz sądów pracy oraz sprawa projektu ustawy o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu.

Powrót min. Staniewiczza

WARSZAWA, 20 IX Pat. Minister Reform rolnych Staniewicz wrócił dziś do Warszawy po przeprowadzeniu inspekcji okręgowych urzędów ziemskich we Lwowie i Lublinie.

Projekty ustaw kom. kodyfikacyjnej.

WARSZAWA, 20 IX Pat. Minister sprawiedliwości przyjął wczoraj prezesa komisji kodyfikacyjnej p. Fiericha, z którym omawiał sprawę projektu ustaw, opracowanych przez komisję kodyfikacyjną, któreby mogły być wydane w drodze pełnomocnictwa Prezydenta. Do tej kategorii zaliczyć należy 1) ustawę o usroju sądownictwa, 2) ustawę o postępowaniu cywilnym i karnem, 3) organizację egzekucyjną. Omawiało także dalszą współpracę celem osiągnięcia uzgodnienia tekstu projektu oraz ustalenia terminu ostatecznego przygotowania tych projektów.

Prace konwentu senjorów sejmowy.

WARSZAWA, 15 IX Pat. Dziś w południe pod przewodnictwem marszałka Ratajja obradował konwent senjorów Sejmu. Ustalono, iż w bieżącym tygodniu odbędzie się jeszcze dwa posiedzenia plenarne w czwartek i piątek, poświęcone załatwieniu prowizorium budżetowego na czwarty kwartał oraz ustawie o ratyfikacji traktatu gwarancyjnego polsko-rumuńskiego oraz ustawie o podatku wyrobniczym.

Konferencje p. premjera.

WARSZAWA, 20 IX Pat. Pan Prezes Rady Ministrów odbył dzisiaj długą naradę z ministrem sprawiedliwości Makowskim oraz ministrem przemysłu i handlu Kwiatkowskim. Poza tem p. prezes przyjął posła rumuńskiego D. Jaczyca, oraz posła Dębskiego. W godzinach popołudniowych p. premier udał się do Sejmu,

Odorono

Nowy, nadzwyczajny wynalazek amerykański przeciwko nadmiernej poceniu się.
Żądać wszędzie.
W.Z.P. Nr 29, Wilno, dn. 2-VI 1926 r.

DO WYNAJĘCIA
2 pokoje ze wspólną kuchnią
Witoldowa 7 — 1.

ECHA KRAJOWE

OBRADY SEJMU

Kowno przygotowuje się do wojny?

Pos. Witos. wyjaśnia

NIESWIĘŻ.

zmierskiego, zakupionego w fermie sejmikowej w Hanusowszczyźnie i za pośrednictwem „Rolnika” w maj. Radziwillimonty. W gminie Horodziejkiej pomoc otrzymało 6 wsi, w Skowskiej zaś 15 wsi. — Tem większe ma znaczenie prowadzona akcja siewna, że rozdano rzeczywiście doskonale nasienie. Ciężkie są tylko terminy, w których musi nastąpić zwrot należności: połowa na 1 listopada, a druga na 15 czerwca. Trzeba przyspieszać, że jednak Wydział Powiatowy zdoła wyjednać w Banku Rolnym prolongatę do następnego urodzaju. Spłacenia bowiem pożyczki na przedwzrostku w tak ciężkim roku, jak bieżący będzie bardzo trudnym.

GRODNO.

(t) Zmiany w policji. Niedawno komisarz p. P. w Grodnie zostały przemianowane na podkomisarz, z wyjątkiem tego, któremu obecnie podlegają zreferowane podkomisarz. Inowacja ta nie wprowadza zasadniczych zmian, tylko powiększa biurokrację, wprowadzając nowe instancje.

W tych dniach bawił w Grodnie inspektor policyjny p. Galle z Główniej Komendy w Warszawie, który według krążących pogłosek rewidował tu. Urząd Sledczy. Prawdopodobnie na skutek tej rewizji nastąpiły w Urzędzie pewne zmiany. Na stanowisko Kierownika Urzędu Sledczego został powołany p. kom. Brzozek, znany ze swej wybitnej działalności.

(n) Z Reduty. P. Jerzy Kosowski, kierownik grodz. zespołu „Reduty” odbył w tych dniach z bawiącym w Grodnie p. dr. Strzelckim, referentem prasowym woj. Białostockiego konferencje w sprawie występu „Reduty” w Białymstoku. Znajdąc przychylne stanowisko p. Wojewody p. Rembowski, można sądzić, że sprawa zostanie pomyślnie dla Białegostoku zatwierdzona.

(n) Z Kola Ziemiaków. Dnia 19 b. m. zostały otwarte kursy dla kierowniczek szwalni wiejskich. Kursy trwać będą do 30 b. m. i obejmują wykłady z zakresu organizacji kursów szycia, Stowarzyszeń Młodzieży, teatrów ludowych, śpiewu, gimnastyki, oraz cyklu wykładów etycznie społecznych. Kursy zorganizowały Grodzieńskie Sokolskie Kola Ziemiaków. W otwarciu kursów wzięli udział przedstawiciele władz i ziemiaństwa.

TROKI.

(t) Powstanie towarzystwa opieki zabytków historycznych. Z inicjatywy kapłana korpusu sądowego i obywatela ziemskiego z okolic Trok p. L. Broniewicza odbyło się w ubiegłą niedzielę zebranie organizacyjne „Towarzystwa ochrony zabytków historycznych w Trok”. Zebranie przyjęło za podstawę statutu dwa miłośników m. Wilna, który po uprzednim zmodyfikowaniu go i przystosowaniu do warunków miejscowych przedłożony będzie władzom do zatwierdzenia.

Do tymczasowego zarządu towarzystwa powołano, p.p.: ks. diekana Kl. Melukiewicza, hazana karańskiego Firkowicza, dyr. sem. żeńskiego J. Rulko, sk. majora 22 baonu K. O. Piu W. Budrewicza, kpt. 22 baonu K. O. Piu B. Broniewicza, burmistrza m. Trok Wł. Budrewicza.

Biorąc pod uwagę, że Troki posiadają cały szereg cennych zabytków, powstanie towarzystwa ochrony zabytków historycznych należy powitać z radością.

(t) Zrównanie poziomu jezior Galwe i Tatarskiej rozdzielonych dotychczas górami i umożliwienia połączenia łodziami magistrat m. Trok rozpoczął roboty nad rozkopaniem grobli i budowy mostu. Budowa mostu prowadzona będzie sposobem gospodarczym co pozwala przewidywać, że definitywne koszty budowy tego mostu wypadną o 60—50 procent niższe od przewidzianych w kosztorysie.

Wczorajsze obrady Izby Poselskiej rozpoczęły się w nowoprzebudowanym gmachu Sejmowym. Roboty ostatecznie nie zostały ukończone i tu i ówdzie znęć jeszcze ślady szybkiej reperacji. Być może ma to pewne znaczenie symboliczne, bo oto przed Izba stanął rząd wyposażony w pełnomocnictwa, co prawda, bardzo niewystarczające, w ustawie konstytucyjnej przeprowadzono szereg zmian, a przedewszystkiem Izba zbiera się w innej niż poprzednio atmosferze.

Na czoło porządku dziennego wysunęły się trzy sprawy: list b. premiera Grabskiego zawierający żądanie oskarżenia posłów o korupcję, wniosek nagły Ch. D. w sprawie Min. Młodzianowskiego i ekspoz. Min. Klarnera.

Sprawę listu wysunął zgodnie z zapowiedzią marszałek Rataj. Do głosu jednak nikt się nie zapisał i sprawę zatłumiono bez dyskusji. Śład też odnieść można wrażenie, że p. Grabski wszczętą kampanię przegrał. Sejm nie chce poruszać tej sprawy szerzej a raczej nie chce tego solidarności posejska, gdyż przy dalszym jej walcowaniu kto wie jakie niespodzianki mogą wyniknąć. Milczącą tedy partią Sejm odpowiedział p. Rataja na zarzuty byłego premiera. Min. Klarner w expoz, które zajęło kilka godzin czasu obrazował stan gospodarstwa finansowego państwa w chwili obecnej. Trzeba przyznać, że postępy w tej dziedzinie są znaczne: zrównoważony budżet, stabilizacja złotego, czynny bilans handlowy oraz niemniej ważna rzecz, wzrost zaufania do Polski zagranicą.

Kowno przygotowuje się do wojny? Dzikie oświadczenie ministra wojny. Z Kowna donoszą: Litewski minister wojny, w rozmowie z przedstawicielami urzędowej agencji oświadczył, że wszelkie pogłoski o zmniejszeniu armji litewskiej nie odpowiadają prawdzie, a raczej przeciwnie: poszczególne jednostki bojowe będą zwiększone liczebnie. Jednocześnie, w związku z pogłoskami o agresywnych planach Polski, nastąpiły znaczne zmiany w translokacji armji litewskiej na granicy polskiej, a także poczyniono znaczne przygotowania, na wypadek ogłoszenia mobilizacji. Również straż graniczna zostanie zreorganizowana i przjdzie z kompetencji ministerstwa spraw wewnętrznych do kompetencji min. wojny.

Ogólna reorganizacja armji przewidziana jest głównie w zakresie szefa sztabu, którego kompetencji podlegać będzie wszystko co dotyczy dyscypliny, wyszkolenia, mobilizacji i przygotowania żywoitw sił armji. Termin służby obowiązkowej pozostanie zachowany.

Rewizja konwencji kłajpedzkiej

Z Kowna donoszą: Organ nacjonalistów, wchodzących w skład koalicji rządowej, „Litowis”, zamieścił sansacyjny artykuł b. prezydenta Litwy Smetony, o konieczności natychmiastowej rewizji konwencji kłajpedzkiej. Smetona dochodzi do wniosku, że dzisiejsza konjunktura polityczna w Europie wymaga natychmiastowych kroków z Berlinem o stworzenie nowych podstaw dla konwencji kłajpedzkiej. Obecna konwencja, nie zadawalnia żadnej ze stron. Litewska suwerenność nad Kłajpedą, wcale nie jest dziś zabezpieczona.

Wagony polskie na Litwie.

Z Kowna donoszą: W prasie państw sąsiednich ukazała się wiadomość, jakoby rząd litewski zgodził się na przejazd wagonów polskich z węglem przez terytorjum Litwy. „Eltis” ze źródeł odpowiedzialnych dowiadyje się, że rząd litewski nie wyraża na to zgody i nie zamierza tego robić, dopóki się nie zmienią stosunki litewsko polskie.

W kwestji ukazano się pojedynczych wagonów polskich na litewskich kolejach okazało się, iż są to wagony z towarami niemieckimi lub lotewskimi, które drogą wymiany trafiły do tych krajów dla eksploatacji. Wymiana taka jest zwykłym zjawiskiem w stosunkach kolejowych, przewidzianem przez konwencję berneńską. W ten sposób poszczególne wagony polskie trafiają na koleje litewskie, litewskie zaś wagony kursują przez korytarz polski w Prusach Wschodnich.

Konsul litewski—złodziejem.

Dn. 30 b. m. rozpoczęło się w Kownie głośny proces przeciwko konsulowi litewskiemu w Petersburgu i jego współpracownikom. Na ławie oskarżonych zasiadł całościowy skład konsulat, złożony z 8 osób oskarżonych o defraudację sum pieniężnych i przedmiotów, przestanych przez lit. czerwoną krzyż, a przeznaczonych dla okazania pomocy obywatelom litewskim w r. 1922. Rozprawa potrwa dni kilka.

Powrót słynnego czekisty.

W związku z dokonana wymianą słynnego czekisty Skobielewskiego, odsiadującego więzienie w Berlinie, na 14 więźniów politycznych niemieckich, czynione są wielkie przygotowania w Petersburgu, do przyjęcia zwolnionego czekisty. Prasa sowiecka podkreśla, że Skobielewskij skazany był 8 razy na karę śmierci, przez sądy niemieckie.

Powrót z ćwiczeń 19 dyw. piech.

W dniu wczorajszym wróciły do swych koszar pułki 19 dyw. piechoty, odbywającej w okolicach Molodeczna — Krywicz ćwiczenia. Manewry dywizyjne wykazały świetną postawę żołnierza, budząc podziw sprawnością poruszeń i przygotowaniem bojowym. Ćwiczenia prowadził pułk. Cuma.

Gimn. koeduk. hum. M. WINOGRADOWEJ

ul. Tatarska 5, m. 4.

Ogłasza, że lekcje rozpoczęto w dniu 18 b. m.
Kancelaria czynna codziennie od godz. 9 — 3 pp.
Zapisy do kl. I, II, IV i V-jej są przyjmowane nadal.

Saletre Chilijską

pod zasiewy ozime
dostarczamy po cenach konkurencyjnych
Barański, Barcikowski i S-ka
Warszawa, Zgoda Nr 1.
tel. 31—62, 101—37.

ustępy poświęcone osobom posła się nie zapisał, Marszałek uznał Barki, Michałskiego, Rozmarina i Wyżkowskiemu.
Wobec tego, iż nikt do głosu

W walce z bolszewizmem.

Pod powyższym tytułem p. A. Krywcow daje ciekawę w gazecie „Poslednjaja Nowost” szczegóły z książki księcia Awiałowa („W walce z bolszewizmem”), który pod rozgłoszonym imieniem Bermonda przez dłuższy czas walczył z bolszewikami w niebaltyckich prowincjach. Książka Awiałowa to kartka z historii wpływów i oddziaływań niemieckich w Rosji, a osobę autora krótko i dobitnie scharakteryzował w swoim czasie generał Denikin, mówiąc: „Do diabła z Awiałowem i jego Niemcami!”.

Awiałow gorący zwolennik restauracji starego caratu. Jego armja była nie rosyjska, lecz rosyjsko-niemiecka, jego książka opisuje właściwie epizod z historii interwencji w rosyjskiej wojnie cywilnej Niemiec—nie zawsze Niemiec urzędowych. Historia awiałowskiej „zachodniej armji”—to interwencja skrajnie niemieckiej pryncypality.

Na tytułowej karcie jego książki—dwie flagi, rosyjska i niemiecka i dwa orły w koronach—rosyjski i niemiecki. A zaczyna się dewiza, w której czytamy: „tylko szczerą przyjaźń i uczciwe stosunki wzajemne Rosji i Niemiec mogą przynieść szczęście i piękną przyszłość obu wielkim narodom”.

Od pierwszych zarząz kart tej książki—miejscami naiwnej, ale zawsze szczerzej—moralna postać Awiałowa zarysowuje się zupełnie wyraźnie: —monarchista i germanofil. Na każdej niemal stronie swojej pracy autor wymyśla sojuszników i oskarża rządy aliantów o cały szereg przestępstw i grzechów. Uważa, iż wojnę zainicjowała Anglja, piętnuje „kryminalne postępek naszych bratruśków Serbow w Sarajewie” i otwarcie oświadcza, że jest stronniakiem Niemiec, naturalnie nie republikkańskich, lecz monarchistycznych. Jest mu wstrętnym sojuszem „monarchicznej Rosji i rewolucyjnej republiki francuskiej”, żałuje więc, że nie szczęśliwy wynik wojny dał zwycięstwu sojusznikom. Należy on do tych—dodajmy—licznych Rosjan, prawicowców, którzy przed rewolucją nie chcieli wojny i dążyli do zawarcia separatywnego pokoju.

Po przewrocie bolszewickim Awiałow pracuje w różnych kołach organizacyj monarchicznych, usiłując nawiązać kontakt z Niemcami

wzdychających do chwili, kiedy ujrzą „niemieckie kaski na Newskim prospekcie” Petersburga. Wstępuje wreszcie do pewnej organizacji gwardyj-skiej, mającej na celu dojść do porozumienia z Niemcami, dla restauracji monarchji w Rosji, zawarcie oddzielnej z nimi pokoju i ogłoszenie neutralności aż do skończenia wojny.

Według słów jego wielki książę Paweł Aleksandrowicz „pochwalał ten plan i nietylko wyraził swoją zgodę i udzielił swego błogosławieństwa, lecz wyraził chęć przyjęcia w nim osobistego udziału”. Powyższa organizacja pod przewodnictwem znanego czarnoseczinnika Markowa II zawierała stosunki z Niemcami i opracowywała warunki, których pierwszy punkt głosił, że „rosyjska armja ochotnicza ma się tworzyć za zgodą niemieckiego rządu cesarskiego”. Niemcy finansują „organizację”, spełniają liczne jej dezideraty i korzystając ze swych poselsw w Moskwie i Petersburgu, przystępują wreszcie do uwolnienia z bolszewickich więzień aresztowanych rosyjskich generałów i dygnitarzy. Okazuje się, że ocalili oni Trepowa i mieli zamiar wywieźć z granicę i wielkiego księcia Pawła. Niemiecki oficer, który uwolnił Trepowa, opowiada: „Zapłacił nam za

gotową rosyjską organizację monarchiczną Derigina i von Ditmara, która w istocie była nieoficjalnym oddziałem niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych” — i udaje mu się zainteresować swemi planami szereg osób i ugrupowań niemieckich, z których „ochotniczy oddział Lutnowa” udzielał Awiałowowi pieniędzy, asygnowanych przez handlowo-przemysłowe koleje niemieckie.

Specjalny rozdział, ujęty w formie portretu dowódcy niemieckiej „ze łzanej dywizji” von der Goltza wyklada w jaki sposób tworzyła się rosyjsko-niemiecka armja. Z bolszewikami nie miała ona wiele do roboty, za to wojowała z Łotyszami, bombardowała Rygę i była, nie bacząc na protesty przedstawicieli rządów sojusznicznych, armja niemiecka, która prowadziła z aliantami wojnę w dalszym ciągu, bez względu na zawarte już zawieszenie broni. I to jest w całym tym epizodzie wielkiej wojny najciekawsze. Jeżeli akcja białych oddziałów rosyjskich była uważana w pewnych chwilach przez aliantów, jako dalsza walka z Niemcami na wschodzie, to w danym wypadku mamy do czynienia z ewenementem wręcz przeciwnego natury, bo nie ulega kwestji, że niemiecka armja z

W związku z listem b. premiera p. Wł. Grabskiego, w którym pan Grabski wytknął, iż p. Witos proponował mu, aby dał pos. Byrcze posadę w Monopolu Zapałcz., posł Witos wyjaśnia, iż p. Byrka nigdy wobec niego nie ujawniał chęci objęcia jakiegokolwiek stanowiska i nie zwracał się doń w tej sprawie. Sam zaś p. Witos nie miał zamiaru pozbycia się z klubu tak cennej siły, jaką jest pos. Byrka. Gdyby szło o posadę dla p. Byrki można to było uczynić bez p. Grabskiego, mianowicie w okresie, kiedy p. Witos był u władzy lub kiedy Płast posiadał wpływy w Rządzie. P. Grabski załaził się na nieprzychylnie do niego stanowisko pos. Byrki, którego krytyka przekracza normalne normy. Na to p. Witos odpowiedział: „że pan zrobił, pozbywając się współpracę tak doświadczonego człowieka”. Jeśli p. Grabski słowa te przyjął jako ofertę w imieniu p. Byrki, to się pomylił.

Posel Czernych zastąpi Karachana

Dotychczasowy poseł sowiecki w Rydze, Czernych, mianowany został zastępcą Karachana, który udaje się na urlop. Czernych wyjechał do Pekinu.

Nowy rekord lotniczy.

PARYŻ, 20 IX. PAT. Lotnik francuski Darque pobit światowy rekord wysokości na hydroplanie z obciążeniem 500 kilogramów, osiągając wysokość 5,475 metrów, podczas gdy ostatni rekord światowy wynosił 4,881 metr.

Straszny orkan na Florydzie

NOWY YORK, 20 IX. PAT. Wedle doniesień z Florydy szkoda wyrządzona przez orkan wynosiła od 50 do 125 milionów dolarów. Wedle doniesień obserwatorium w Mobile dzień szalała burza w miejscowości Pensacola. Szybkość orkanu wynosi 100 mil na godzinę.

W Hiszpanji spokój.

BERLIN, 20 IX. PAT. Pisma donoszą z Zurychu, iż konsul hiszpański w Szwajcarii wyśtosował do wszystkich przebywających tam poborowych hiszpańskich wezwanie mobilizacyjne. Hiszpańskie poselstwo w Bernie oświadcza, iż rząd jest panem sytuacji i niema mowy o żadnym ruchu rewolucyjnym.

Historyczna dorozka.

PARYŻ, 20 IX. PAT. Jedną z dorozek samochodowych, która w roku 1914 posłużyła dla przewożenia załogi paryskiej nad Marną, co zdecydowało o losie bitwy, została dzisiaj doroczona delegacji „American Legion” i będzie wystawiona w Filadelfji na kongresie kombatanów amerykańskich. Podczas ceremonji przedstawiciel kombatanów francuskich złożył komendy amerykańskim adres, który między innymi domaga się, by nie przywiązywano żadnego znaczenia do niecnych kolumnji ogłaszanych w ostatnich czasach przez nieprzyjaciół obu krajów.

Pożyczka dla Gdańska.

GENEWA, 20 IX. PAT. Rada Ligi Narodów omawiać będzie na dzisiejszem posiedzeniu posiedzeniu sprawę pożyczki dla Gdańska. Prawdopodobnie w dyskusji nad tą sprawą zabierze po raz pierwszy głos minister spraw zagranicznych Stresemann, ze względu na to, iż sprawa Gdańska interesuje specjalnie opinię publiczną Niemiec.

CZY JESTEŚ CZŁONKIEM L. O. P. P.

Expose ministra Klarnera.

Przyczyny poprawy.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu min. skarbu p. Klarner wygłosił następującą exposé:

Składają obecnie preliminarz budżetowy na ostatni kwartał r. b. uważam za swój obowiązek zdać sprawozdanie z wyniku prac na podstawie powyższego programu za ubiegły okres trzymiesięczny. Problem finansowy jest najtrudniejszy z zagadnieniami powojennymi, z zagadnieniem tem nie może się uporać wiele starszych państw Europy. Państwa te należą do najwygodniejszych i najzamożniejszych w okresie przedwojennym. Nic więc dziwnego, iż Polska jako nowy organizm państwowy, powołany do życia w wyjątkowo ciężkich warunkach walczy z poważnymi trudnościami finansowymi.

W ubiegłym jednak okresie trzymiesięcznym nastąpiła w Polsce znacząca poprawa.

Jakie okoliczności i wpłynęły tak dodatnio na tę poprawę, mówi się powszechnie: dodatni bilans handlowy od września roku ubiegłego. Oczywiście do pomyślnej konjunktury handlu zagranicznego dołączyły się szczególne czynniki, które zdecydowały ostatecznie o poprawie polskich stosunków w ogóle.

Najważniejszą rolę odegrało zaufanie do stabilizacji naszych stosunków zarówno politycznych, jak i gospodarczych, zaufanie oparte o wyraźny program rządu, a uciomnione przez zmianę konstytucji i przez pełnomocnictwa, uchwalone przez wysokie ciała ustawodawcze dla Prezydenta Rzeczypospolitej. Ten czynnik psychologiczny odegrał decydującą rolę w naprawie polskich stosunków.

Zwracam uwagę, iż jesteśmy obecnie w sytuacji bardzo podobnej do sytuacji z przed dwóch lat, kiedy Polska własnymi siłami dokonała reformy walutowej i wkrótce potem znalazła się w obliczu nieurodzaju. Doświadczenie to wykorzystamy w pełni, aby nie popełnić pomyłek z tego okresu czasu. Rząd w zupełności rozumie doniosłość sytuacji obecnej i odpowiedzialność za rozwój wypadków i stwierdza, iż gospodarka budżetowa będzie przeprowadzona z całą ostrożnością i że potrzeby państwa będą zaktwowane w granicach budżetu i że rozwój budżetu państwa będzie odpowiadał zdolnościom płatniczym ludności co jest koniecznym warunkiem pomyślnego rozwoju państwa.

Tylko spokój i równowaga wewnętrzna pozwoli utrzymać i wykrzesać osiągnięte już pomyślne rezultaty.

Bezrobocie.

W ciągu ostatnich trzech miesięcy bezrobocie znacznie się zmniejszyło. Liczba bezrobotnych spadła z 360 tysięcy w styczniu do 235 tysięcy w początku września. Problem ten jednak nie przestaje być troską rządu. Niezależnie od akcji ustawowej rząd podejmował akcję doradczą, a także akcję w formie znacznej pomocy samorządom dla zatrudnienia bezrobotnych. Wyraża się ona za osiem miesięcy sumą około 15 milionów złotych.

Wszystkie koszty pomocy dla bezrobotnych, poniesione przez Skarb wyniosły przypuszczalnie w okresie trzech kwartałów roku bieżącego około 70 milionów złotych, na ostatni kwartał są przewidywane w sumie około 25 milionów złotych, co nie wątpliwie zaakragli się do pokonanej sumy 100 milionów złotych w ciągu roku. Aby choć częściowo zamienić akcję doradczą na program robót inwestycyjnych, rząd znacznie powiększył sumę na odrębne roboty rządowe.

Melioracje i budowa elewatorów.

Ministerstwo Reform Rolnych układa projekt melioracji rolnej na najbliższe okolice Warszawy, który da możliwość zajęcia przez trzy lata do czterech tysięcy bezrobotnych, a w wyniku nietylko przysporzy poważną ilość cennych gruntów podmiejskich, lecz również pozwoli na użytkowanie ścieków miejskich celem użyźnienia tych gruntów. Koszta tych robót wyniosą za trzy lata około 15 milionów złotych.

W porozumieniu z p. ministrem rolnictwa Bank Gospodarstwa Krajowego przystąpił do budowy elewatorów na podstawie szczegółowego planu, który zostanie ustalony przez Ministerstwo Rolnictwa po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców. Koszta tej budowy wyniosą około 2 milionów dolarów.

Ministerstwo Spraw Wojskowych otrzymało środki dla kontynuowania robót budowlanych i utrzymania w ruchu przemysłu pracującego na potrzeby Ministerstwa. Ministerstwo Skarbu uruchomiło kredyty budowlane w ramach wpływów przewidzianych przez ustawę na rozbudowę miast.

Uposażenie pracowników państwowych.

Również doniosłem z zagadnieniem bardzo trudnym do rychłego pomyślnego załatwienia jest sprawa uposażenia pracowników państwowych. Odnosna poprawa może jednak nastąpić stopniowo, etapami i w miarę możliwości budżetowych.

Problem poprawy bytu pracowników państwowych łączy się dzisiaj ze sprawą uproszczenia administracji państwowej. Wiemy, jak trudne jest przeprowadzenie oszczędności ilościowej w administracji i przedsiębiorstwach państwowych, jeżeli chodzi o istotne rezultaty jest to zależne przede wszystkim od trybu urzędowania w administracji i od samodzielnienia przedsiębiorstw. Oszczędności uzyskane będą zużyte na polepszenie bytu pracowników. Nie wyczerpuje to jednak zagadnienia.

Sytuacja walutowa.

Sytuacja Banku Polskiego jest pomyślna.

Kurs złotego, który w maju r. b. doszedł do 11 złotych za dolar, został w lipcu doprowadzony do 9 złotych i od tego czasu został utrzymany.

Stan posiadania złota i walut od czerwca r. b. zwiększył się o 101 milion złotych, jednocześnie wzrosła znacznie ilość banknotów Banku Polskiego, który wynosił na pierwszego września r. b. sumę 560 milionów złotych, więc prawie o 200

centowej jako decydującej w kalkulacji przemysłowej i handlowej. Przypływ do życia gospodarczego kapitałów zagranicznych oraz tworzenie się własnych kapitałów pozwoli na uproszczenie metod pracy i obniżenie kosztów produkcji.

Koniecznym jest przypomnieć i stwierdzić, iż osiągnięliśmy znaczną poprawę w zakresie spraw budżetowych, finansowych i gospodarczych, jest to jednak dopiero pierwszy krok na drodze do uzyskania zupełnej konsolidacji naszych stosunków.

Wobec tego, iż jesteśmy obecnie w sytuacji bardzo podobnej do sytuacji z przed dwóch lat, kiedy Polska własnymi siłami dokonała reformy walutowej i wkrótce potem znalazła się w obliczu nieurodzaju. Doświadczenie to wykorzystamy w pełni, aby nie popełnić pomyłek z tego okresu czasu. Rząd w zupełności rozumie doniosłość sytuacji obecnej i odpowiedzialność za rozwój wypadków i stwierdza, iż gospodarka budżetowa będzie przeprowadzona z całą ostrożnością i że potrzeby państwa będą zaktwowane w granicach budżetu i że rozwój budżetu państwa będzie odpowiadał zdolnościom płatniczym ludności co jest koniecznym warunkiem pomyślnego rozwoju państwa.

Tylko spokój i równowaga wewnętrzna pozwoli utrzymać i wykrzesać osiągnięte już pomyślne rezultaty.

Bezrobocie.

W ciągu ostatnich trzech miesięcy bezrobocie znacznie się zmniejszyło. Liczba bezrobotnych spadła z 360 tysięcy w styczniu do 235 tysięcy w początku września. Problem ten jednak nie przestaje być troską rządu. Niezależnie od akcji ustawowej rząd podejmował akcję doradczą, a także akcję w formie znacznej pomocy samorządom dla zatrudnienia bezrobotnych. Wyraża się ona za osiem miesięcy sumą około 15 milionów złotych.

Wszystkie koszty pomocy dla bezrobotnych, poniesione przez Skarb wyniosły przypuszczalnie w okresie trzech kwartałów roku bieżącego około 70 milionów złotych, na ostatni kwartał są przewidywane w sumie około 25 milionów złotych, co nie wątpliwie zaakragli się do pokonanej sumy 100 milionów złotych w ciągu roku. Aby choć częściowo zamienić akcję doradczą na program robót inwestycyjnych, rząd znacznie powiększył sumę na odrębne roboty rządowe.

Melioracje i budowa elewatorów.

Ministerstwo Reform Rolnych układa projekt melioracji rolnej na najbliższe okolice Warszawy, który da możliwość zajęcia przez trzy lata do czterech tysięcy bezrobotnych, a w wyniku nietylko przysporzy poważną ilość cennych gruntów podmiejskich, lecz również pozwoli na użytkowanie ścieków miejskich celem użyźnienia tych gruntów. Koszta tych robót wyniosą za trzy lata około 15 milionów złotych.

W porozumieniu z p. ministrem rolnictwa Bank Gospodarstwa Krajowego przystąpił do budowy elewatorów na podstawie szczegółowego planu, który zostanie ustalony przez Ministerstwo Rolnictwa po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców. Koszta tej budowy wyniosą około 2 milionów dolarów.

Ministerstwo Spraw Wojskowych otrzymało środki dla kontynuowania robót budowlanych i utrzymania w ruchu przemysłu pracującego na potrzeby Ministerstwa. Ministerstwo Skarbu uruchomiło kredyty budowlane w ramach wpływów przewidzianych przez ustawę na rozbudowę miast.

Uposażenie pracowników państwowych.

Również doniosłem z zagadnieniem bardzo trudnym do rychłego pomyślnego załatwienia jest sprawa uposażenia pracowników państwowych. Odnosna poprawa może jednak nastąpić stopniowo, etapami i w miarę możliwości budżetowych.

Problem poprawy bytu pracowników państwowych łączy się dzisiaj ze sprawą uproszczenia administracji państwowej. Wiemy, jak trudne jest przeprowadzenie oszczędności ilościowej w administracji i przedsiębiorstwach państwowych, jeżeli chodzi o istotne rezultaty jest to zależne przede wszystkim od trybu urzędowania w administracji i od samodzielnienia przedsiębiorstw. Oszczędności uzyskane będą zużyte na polepszenie bytu pracowników. Nie wyczerpuje to jednak zagadnienia.

Sytuacja walutowa.

Sytuacja Banku Polskiego jest pomyślna.

Kurs złotego, który w maju r. b. doszedł do 11 złotych za dolar, został w lipcu doprowadzony do 9 złotych i od tego czasu został utrzymany.

Stan posiadania złota i walut od czerwca r. b. zwiększył się o 101 milion złotych, jednocześnie wzrosła znacznie ilość banknotów Banku Polskiego, który wynosił na pierwszego września r. b. sumę 560 milionów złotych, więc prawie o 200

Iza z Raue'ów Bohdanowiczowa

po długich cierpieniach, opatrzoną św. Sakramentami, zasnęła w Bożu w majątku Maćkowcach ziemi Wileńskiej dn. 13 września 1926 r.
Pochowana dn. 16 go w grobach rodzinnych w Olkowiczach.
O czem zawiadamiają pogrążeni w smutku

Mąż, córka i rodzina.

KRONIKA

WTORBK
Dzień
Eustach m.
Mateusza ew.

Wych. s. o. g. 4 m 21.
Zach. s. o. g. 6 m 57.
wy szkoły powszechnej w Ruśkach. W związku z tem, ani reorganizacji Rady Gminnej, ani też jej rozwiązaniu nie przewidują.

URZĘDOWA.

(1) Konferencja pana wojewody w sprawie ulg podatkowych. W dniu 18 bm. wojewoda wileński p. Władysław Raczkiewicz odbył z prezesem I. Skarbowej p. Maleckim konferencję, na której poruszone kwestję zastosowania ulg podatkowych w stosunku do ludności dotkniętej nieurodzajem. W tym samym dniu p. wojewoda konferował z prezesem wileńskiej dyrekcji ubezpieczeń wziętych z p. Raczkiewiczem, omawiając sprawę odroczenia terminów wpłacania t. zwanej „składki ogniowej” oraz rozłożenia na raty spłaty zaległych składek. Równocześnie omówione zostały zażalenia i prośby poszczególnych gmin, złożone na ręce p. wojewody podczas ostatniej inspekcji powiatowej.

(v) Rada powiatowa P. W. w Wilejce pow. W ciągu ubiegłego tygodnia odbyło się w Wilejce powiatowe posiedzenie Rady powiatowej Wychowania fizycznego i Przygotowania wojskowego, do której weszli: p. p. starosta J. Nitkowski, inspektor szkolny p. Płomiński, ppłk. St. Gen. Florek, komisarz ziemski p. Gutowski. Postanowiono między innymi poświęcić bacniejszą uwagę na dział wychowania fizycznego, urządzając boiska sportowe, strzelnicę, stadiony i t. p. W najbliższym okresie czasu ma nastąpić otwarcie gminnych Rad przygotowania wojskowego w szeregu gmin powiatu Wilejskiego.

(o) Posiedzenie miejskiej komisji finansowej. Dnia 21 września, odbędzie się posiedzenie miejskiej komisji finansowej z następującym porządkiem dziennym 1) referat w sprawie statutu stanowiska służbowych pracowników miejskich m. Wilna, 2) referat w sprawie ustalenia wylicznych dla zaszerogowania pracowników miejskich na stanowiskach służbowych, 3) podanie właścicieli kinematografów w sprawie zmniejszenia podatku widowskiego; 4) podanie opieki szkolnej liceum francuskiego w Wilnie w sprawie zwolnienia od podatku widowskiego i zmniejszenia opłaty za korzystanie z ogrodu Bernardyńskiego.

(1) Ile osób ukarano i za co. Wykaz kar administracyjnych nałożonych w r. 1925 za przekroczenie przepisów ustawy przeciwko alkoholowej na terenie Województwa Wileńskiego.

Należono kar aresztu—269, kar grzywną—4085 kar aresztu i grzywną—82, razem 4436; z tego wykonano 3892 Ogólna wysokość kar aresztu—4233 dni, ogólna wysokość kar grzywną 86137 zł. Za przekroczenie wymienionej ustawy cofnięto 12 koncesji.

(o) Nowe rozporządzenie Min. Skarbu wydało rozporządzenie, na zasadzie którego urzędy podatkowe obowiązane są uprzedzić płatników na 3 dni przed licytacją, a na wypadek przedstawienia przez płatnika świadectwa ubóstwa odkładać egzekucję.

(o) Sprawa folw. Tupaciszki. Jak się dowiadujemy, prośba o niezatwierdzenie uchwały Rady miejskiej w sprawie wydzierżawienia folw. Tupaciszki, została przez urząd wojewódzki z powodów formalnych nieuwzględniona, ale wobec złożenia podania związku pracowników miejskich o chęci ich osiedlenia się w Tupaciszce jest możliwe, że prezydent miasta z właskiej inicjatywy zechce uwzględnić podanie pracowników miejskich i na najbliższym posiedzeniu Rady miejskiej otrzyma od niej zmianę uchwały w sprawie dzierżawy Tupaciszki.

(o) Redukcja urzędników państwowych. Jak się dowiadujemy, Min. Spr. wewnętrznych zażądało ostatnio od urzędów wojewódzkich aby w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 października została przeprowadzona w urzędach administracyjnych redukcja urzędników w takim zakresie, by stan etatów na 1 października odpowiadał już etatom, preliminowanym w budżecie na rok 1927.

(o) Ile osób ukarano i za co. Wykaz kar administracyjnych nałożonych w r. 1925 za przekroczenie przepisów ustawy przeciwko alkoholowej na terenie Województwa Wileńskiego.

Należono kar aresztu—269, kar grzywną—4085 kar aresztu i grzywną—82, razem 4436; z tego wykonano 3892 Ogólna wysokość kar aresztu—4233 dni, ogólna wysokość kar grzywną 86137 zł. Za przekroczenie wymienionej ustawy cofnięto 12 koncesji.

SAMORZĄDOWA.

Gospodarka w gminie Rudzkiej. W związku z notatką naszą p. t. „Litwomańska polityka w Radzie gminnej”. Starosta powiatu Wileńskiego Trockiego p. Witkowski nadsyła nam następujące wyjaśnienie.

(o) Podwyższenie stawek komornego w IV kwartale r. b. Lokale, składające się z dwóch lub trzech pokoi z kuchnią oraz lokale, w których mieszczą się przedsiębiorstwa z wykupieniem patentami IV i VII kategorii, opłacają za czwarty kwartał r. b. (październik, listopad, grudzień) 66 proc. przedwojennego komornego. Lokale składające się z 4, 5 i 6 pokoi opłacają w IV kwartale 71 proc. stawki komornianej przedwojennej.

Gospodarka Gminy Rudzkiej wskutek chaotycznej i nieodpowiedzialnej roboty kilku b. zresztą nielicznych jednostek w ciągu ostatnich paru lat pozostawiała istotnie wiele do życzenia.

(o) Wcielanie do szeregow. W dniach od 7 do 12 października odbywać się będzie wcielanie do szeregow 1-go turnusu poborowych roczników 1905, uznanych za zdolnych do służby wojskowej, wcielanie 2-go turnusu odbędzie się w marcu 1927 r. Jednocześnie wcielani będą poborowi starszych roczników od 1898 r., którzy z jakichkolwiek względów obowiązku służby wojskowej nie dopełnili.

Uporządkowanie tej gosparki wymagało i wymaga dziś jeszcze od wójty gminy specjalnych kwalifikacji i przygotowania; wymienione w notatce członek Rady Gminnej p. Stańczyk sprawujący prowizorycznie do niedawna obowiązki wójty tych specjalnych kwalifikacji przygotowania nie posiadał, i dlatego przeze mnie nie został ostatecznie zatwierdzony, aczkolwiek podkreślić muszę, iż wyrażał duży dobrej woli i gorliwość w spełnieniu swych obowiązków.

(o) Zwiększenie liczby kiosków tytoniowych. Związek Inwalidów w Wilnie zwrócił się do Dyrekcji Państwowego Monopolu z prośbą o powiększenie ilości kiosków tytoniowych dla inwalidów na terytorium m. Wilna. Jak się dowiadujemy Dyrekcja Monopolu Państwowego nosi się z zamiarem przychylnego rozpatrzenia tej prośby Związku, jak również i drugiej prośby Związku w sprawie zniesienia zakazu sprzedaży alkoholu w dni targowe w miastach i miasteczkach powiatowych na terenie wileńszczyzny.

Mianowanemu na jego miejsce wójtowi p. Świągierowi nie udało się stworzyć atmosfery koniecznej współpracy i dlatego zgłoszona przezeń prośba o dymisję została przyjęta. Wreszcie pragnę zaznaczyć, iż obecna Rada Gminna, uwolniona od współpracy czynników niepowołanych, wkroczyła już na drogę realnej pracy, czego dowodem jest ostatnie posiedzenie Rady, na którym między innymi pomyślnie opracowany i zgodnie uchwalony został preliminarz na r. 1927, oraz sposób natychmiastowego uporządkowania sprawy budowlanej.

(o) Wcielanie do szeregow. W dniach od 7 do 12 października odbywać się będzie wcielanie do szeregow 1-go turnusu poborowych roczników 1905, uznanych za zdolnych do służby wojskowej, wcielanie 2-go turnusu odbędzie się w marcu 1927 r. Jednocześnie wcielani będą poborowi starszych roczników od 1898 r., którzy z jakichkolwiek względów obowiązku służby wojskowej nie dopełnili.

Mianowanemu na jego miejsce wójtowi p. Świągierowi nie udało się stworzyć atmosfery koniecznej współpracy i dlatego zgłoszona przezeń prośba o dymisję została przyjęta. Wreszcie pragnę zaznaczyć, iż obecna Rada Gminna, uwolniona od współpracy czynników niepowołanych, wkroczyła już na drogę realnej pracy, czego dowodem jest ostatnie posiedzenie Rady, na którym między innymi pomyślnie opracowany i zgodnie uchwalony został preliminarz na r. 1927, oraz sposób natychmiastowego uporządkowania sprawy budowlanej.

(o) Wcielanie do szeregow. W dniach od 7 do 12 października odbywać się będzie wcielanie do szeregow 1-go turnusu poborowych roczników 1905, uznanych za zdolnych do służby wojskowej, wcielanie 2-go turnusu odbędzie się w marcu 1927 r. Jednocześnie wcielani będą poborowi starszych roczników od 1898 r., którzy z jakichkolwiek względów obowiązku służby wojskowej nie dopełnili.

Sops dyskontowa Banku Polskiego została obniżona w lipcu do 10 proc. W najbliższej przyszłości jest przewidywana dalsza obniżka do 9 proc.

(o) Zebrań kontrolne. W okresie od dnia 15 października do 15 grudnia odbywać się będą zebrań kontrolne rezerwistów i pospolitego ruszenia. Mają one na celu uporządkowanie ewidencji rezerwistów pospolitego ruszenia.

Bilans handlowy. Czynny bilans handlowy jest rękoma, iż obecny pomyślny stan nie tylko da się utrzymać, lecz iż należy oczekiwać dalszej poprawy. Od pierwszego stycznia r. b. do 31 lipca r. b. uzyskaliśmy nadwyżkę w obrocie towarowym z zagranicą w sumie 694 minus 417 równa się 277 milionów złotych w złocie. Zaś za cały okres aktywnego bilansu handlowego do 1-go września r. b. sumę 468 mil. złotych w złocie.

(o) Zebrań kontrolne. W okresie od dnia 15 października do 15 grudnia odbywać się będą zebrań kontrolne rezerwistów i pospolitego ruszenia. Mają one na celu uporządkowanie ewidencji rezerwistów pospolitego ruszenia.

Równowaga budżetowa.

Z szeregu uzyskanych za ubiegły okres trzymiesięczny zdobyczy na pierwszym miejscu wypada postawić równowagę budżetową państwa za ten okres czasu, równowagę, która się wyraziła w tem, iż suma dochodów była wyższą od sumy rozchodów.

Uzyskana równowaga budżetowa jest rezultatem nietylko poprawy sytuacji gospodarczej, lecz również upoważnień otrzymanych przez rząd od Sejmu oraz odnośnych zarządzeń Ministerstwa Skarbu.

Miesiące czerwiec, lipiec i sierpień dały wynik zupełnie pomyślny. Suma dochodów wyniosła 476 milionów złotych, przy rozchodach 475 milionów złotych, które obejmują 14 milionów złotych wydatku na ciężar budżetu wrześniowego. Zamknięcie więc budżetowe za ubiegłe osiem miesięcy przedstawia się jak następuje: wydatki—1179 milionów złotych, dochody 1121 milionów złotych, niedobór—58 milionów złotych. Po uwzględnieniu dopłaty wrześniowej w sumie 14 milionów złotych niedobór za okres 8 miesięczny wynosi 44 milionów złotych.

Źródła dochodu.

W dalszym ciągu p. Minister wykaż głównie źródła zwiększonych dochodów gotówkowych, które stworzyły równowagę budżetową na ostatnie trzy miesiące.

Na pierwszym miejscu wymieniam zwiększone wpływy z monopolów. Przeciętnie miesięczne wpływy z tego źródła wyniosły za ten okres 48,2 milionów złotych, gdy w pierwszym czwartym miesiącu wynosiły przeciętnie 40,2 milionów złotych.

Źródłem zwiększonych dochodów skarbu stały się również koleje państwowe. Uchwalony przez Wysoką Izbę dziesięcioprocentowy dodatek do

podatku niewiele zdolał się odbić na naszych dochodach państwowych, zwłaszcza, iż dodatek ten w stosunku do zaległości zaczął obowiązywać dopiero od 15 b. m. twierdzić jednak należy, iż w okresie spadku złotego spowodowanym powyższą okolicznością i zbyt liberalną polityką importową w tym samym okresie czasu słuszenie ułożyły się pomyślnie dla Polski. Ceny nie podziłyły za spadkiem złotego, utworzyła się duża różnica poziomu cen zagranicznych i krajowych i powstała dogodna konjunktura dla eksportu.

Złoty i urodzaj.

Nie dążyliśmy do utrzymania złotego na poziomie najwyższym, ani na poziomie dziesięciu złotych za dolar, jak wielu pragnęło, lecz dążyliśmy do poprawy złotego i osiągnęliśmy kurs 9 złotych.

Z dalszą poprawą musieliśmy się wstrzymać wobec nadziei władomości o zbiorach tegorocznych. Nadzieje z czerwca i lipca na bardzo pomyślne zbiory nie sprawdziły się, ani pod względem ilości, ani pod względem jakości. Zwłaszcza dla żyta

tegoroczne zbiory dały wynik nieoczekiwany.

Oparając się na cyfrach Głównego Urzędu Statystycznego p. minister wykazuje, iż możemy być spokojni o zaspokojenie wewnętrznych potrzeb rynku, a nawet nieznaczna nadwyżkę możemy oddać na eksport. Nadwyżka ta dla czterech różnych gatunków zboża wyniosła około 5 milionów kwintali, w porównaniu z 7 i pół milionami kwintali, wywiezionymi zagranicę w okresie 1925—26.

Rezerwy zbożowe.

Pragnąc jednak uniknąć konsekwencji chwicznej sytuacji rynku zbożowego dla ludności miast, rząd za pobiegą o stworzenie programu zapobiegawczego miast oraz wojska w zboże na przeciąg całego roku go-

spodarczego i pragnie już w roku bieżącym stworzyć rezerwy zbożowe. Będzie to pierwszą próbą gospodarki aprowizacyjnej, opracowanej na ten okres gospodarczy.

Analogie z przed dwóch lat.

Aby utrzymać się na właściwym poziomie w stosunku do cen ogólnego światowych Polska posiada dostate-

cznie środki. Miarą dalszej konsolidacji naszych stosunków finansowych będzie obniżenie się stopy procentowej w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Wracając do perturkacji, prowadzonych przez Awanturę z panem Noske, okazuje się, że rosyjscy monarchiści proponowali Noskeniu szeroki plan gruntownej przebudowy Europy Rosyjscy monarchiści proponowali, aby Niemcy nie rozbrajali się jak tego żądała Ententa ale „pozostawiając” w Niemczech dozwolona przez sojuszników armię w liczbie 120 000 ludzi, wszystkie pozostałe wojska skierowali pod rosyjskim dowództwem i przy udziale rosyjskich pułków ochotniczych przeciw bolszewikom do Rosji; w ciągu dwóch tygodni bolszewicy byliby pobici; w Rosji przy rentgenie najstarszego członka carskiego rodu zostałby uformowany rząd legalny i w dniu zawierania pokoju Rosja i Niemcy mogłyby przemówić językiem słyńcy, albowiem w Rosji byłaby do tego czasu więcej niż dwumilionowa rosyjska niemiecka armia. Awantura została usunięta z nad Bałtyku, a jej inicjatorem i głównym bohaterem z zapalem witalny w Niemczech bardzo szerokie koła nietylko ścisłe monarchiczne. Znaczące oddziały tej armii przerzucone zostały na Śląsk i tam pełniły w dalszym ciągu swoją „robotę” nie bacząc na protekty rządów sojuszników.

Afera w policji.

Aresztowanie asp. Rodziewicza.

Kilka dni temu donosiliśmy, że w wyniku śledztwa prowadzonego w sprawie nadużyć w wydziale gospodarczym wojewódzkiej komendy P. P. zawieszony został w czynnościach kom. Iwanoff.

W sobotę b. m. komendant wojewódzki Inspektor Praszatowicz wydał rozkaz aresztowania aspiranta Wacława Rodziewicza.

Aresztowanie to było wynikiem stwierdzenia przez komisję, że aspirant Rodziewicz przedstawił przy oddawaniu kasy kwity, które nie mogą być uznane za uzasadnione, jako wyrachowanie się z sumy sześciu

tysięcy złotych gotówki brakujących w kasie.

Aresztowanego wraz z aktami dochodzenia prowadzonymi w tej sprawie przekazano w dniu 20 b. m. sędziemu śledczemu.

Znów więc sprawa o nadużycia w policji, tej właśnie policji, której zadaniem jest walka z przestępczością. Znów więc oficer policji udekoruje swoją osobą lawę oskarżonych ku uciesze wrogów państwa, nie opuszczających ani jednej możliwości wykorzystania tego przy akcji wyrotow-agitacyjnej...

Szkarlatyna w Wilnie.

Liczba zachorowań na szkarlatynę w Wilnie z dnia na dzień wzrasta. W ubiegłym tygodniu zanotowano 29 wypadków tej choroby, w tem 3 zgony. Ze względu na możliwość powstania epidemii, lekarz naczelny szkół powszechnych dr. Brokowski zaproponował Magistratowi przeprowadzić szczepionki ochronne u dzieci. Ponieważ liczba dzieci w Wilnie wy-

nosi do 10 000 więc wydatki stanowią by około 4500 zł.

Magistrat jednak czy niechce, czy nie może wydatkować powyższą sumę. Zresztą, zdaniem naczelnego lekarza Magistratu dr. Minkiewicza, niema powodów do obawy, by epidemia przyjęta w Wilnie większe rozmiary przyjąłaby w Wilnie większe rozmiary.

Miejski Kinematograf

KULTURALNO-OŚWIATOWY
SALA MIEJSKA (ul. Ostrobramska 5)

Dzisiaj będzie wyświetlany największy dziejowy film polski osnuty na tej bohaterki walki narodu Polskiego z najzdem bolszewickim w 1920 roku „Miłość przez ogień i krew” dramat w 8 aktach.

Głównie postać dramatu Marszałek Józef Piłsudski, General Józef Haller, Premier Witos, ks. Skorupka, Lenin i Trocki.

NAD PROGRAM: Film reklama księgarń św. Wojciecha „Jak powstaje książka”

Orkiestra pod dyrekcją Kapelmistrza p. W. Szczepańskiego.

KASA CZYNNA: w niedzielę i święta od godz. 2-ej. m. 30, w powszednie dni od godz. 4 m. 30.

CENA BILETÓW: Parter — 50 gr., Balkon — 25 gr.

POCZĄTEK SEANSÓW: W niedzielę i święta o godz. 3-ciej, w powszednie dni o godz. 5-ej.

Plisowane i Karbowanie najtaniej przyjmuje się ul. Jakóba Jasińskiego Nr 1 m. 10 i Bazar Szkół Wielka 66.

Węgle Górnośląskie w najlepszym gatunku w różnych ilościach dostarcza Dom Hand. Komisyjny Ignacy Duchowski i S-ka Zawalna 21 lok. 15 (od Drw. Rynku).

G. Gerlach Warszawa

Ossolińskich, 4. — Tamka 40.

Poleca

Niwelatory, teodolity, kierownice, busole, toromlerze, łaty, taśmy stalowe i wszelkie niezbędne dla pp. Geometrów, inżynierów, instrumenty.

Wykonują wszelkie roboty precyzyjne i podziałowe

Podstawą życia człowieka jest higiena i dobre odżywianie. A takowe Szanowna Publiczność zawsze znajdzie w **Polskiej Jadalni i Kawiarni** przy ul. Tatarskiej Nr 24. Sala, gabinety i kuchnia urządzone w nowoczesnym stylu amerykańskim i pod kierunkiem wybitnych sił fachowych. Ceny minimalne i dostępne dla wszystkich. Z poważaniem i. Gotowicz

Szczepienia ochronne przeciw szkarlatynowe w przychodni ul. TRÓCKA 2. Codziennie od 9 r. do 8 w.

H. NIEMOJEWSKI „Leczenie płuc” (Przyrządek do terapii gruźlicy). Cena 1 zł. **WILNO, Królewska 1, Księgarnia Stow. Nauka Polskiego** (tel. 314). Konto P. K. O. 80.150

SKŁAD MEBLI SPÓŁDZIELNI „Zjednoczeni stolarze” w Wilnie, Trocka Nr 6 wielki wybór różnych mebli własnych warsztatów. Komplety: Jadalnie, Sypialnie, gabinety i t. d. oraz gięte meble. Przyjmują się obstalunki.

Potrzebny do Rakowa zemi wileńskiej nauczyciel (ka) gimnazjalny polonista oraz nauczyciel łaciny i niemieckiego z pełnymi kwalifikacjami. Zgłoszenia, Wilno, ul. Antokolska 54A, dyrektor, godz. 3-9

NIE CZEKAJ póki inny Cię wyprzedzi. Napisz namych ast, a otrzymasz książeczkę z wskazówkami, jak zmniejszyć wydatki dla siebie i rodziny do minimum. Nie kosztuje całorocznych oszczędności i poświęceń, lecz tylko praktycznym systemem, zaprowadzonym w Anglii i Ameryce Ty możesz elegancją się ubierać i zdobyć przedmioty domowe o uroku. Mała fatyga—duży zysk. Na odpowiedź 20 gr. znacz. poczt. adres: Tow. „POTOMA” Warszawa 1, skr. poczt. 567—T.

Biuro nauczycielskie M. Bogińskiej Wilno, ul. Jagiellońska 7-8 Poleca nauczycieli, nauczycielki, wychowawców, francuzki i niemiecki

Ja Wanda Węclawo- LOKAJ kawaler por- wicz proszę naj- trzeciunawieś. Wiadomości: Benedyk- moich o nie przysyła- tyńska 2. Pensjonat. nie listów ani paczek. Wynagane świadcetwa. na zantek 8-to Jerski 3 m. 9 ani Suwalska 5 m. 1 a natomiast na Poste-Restante.

Dla amatora Filo- dendron 80 16-tu dużyh liściach, z braku miejca do sprze- tania za 200 zł. Ja- kóba Jasińskiego 1-10 od g. 2-5. pp.

Kupujcie ŁAWKI SZKOLNE oferty do Biura ogłoszeń S. Juliana, Niemiecka 4, tel. 222.

2 niedne pokoje u meblowane do wynajęcia od zaraz za ul. 8-to Jerski m. 18. Obejrzed do 11 rano i od 3-5 pp.

PRZYJME dzieci do kompletu freblowskiego, w wieku od lat 5-do 7. Zakretowa 7 m. 4. Narwojszowa.

Mieszkanie 5 pokoi, do wynaj. Antokolska 45 zapytae dozorczy.

ŻYTA 2000 pudów chce kupić. Mostowa 12 m. 14.

Rządca rolny, energiczny, kawaler, zupełnie trzeźwy, w najwyższym stopniu sumienny, z bardzo dobrimi referencjami, przyjmie posadę za skromnym wynagrodzeniem Łaskawe zgłoszenia kierować: Wilno, ul. Raduńska 51, Sadowski.

Nauczycielka HISTORJI w gimnazjum w Piszemsku zamieni posadę na takż w Wilnie. Adres: Przemysł, Piłsudskiego 7. O. P. iówna.

BEAGA O POMOC chora wdowa, zrozpaczona matka uwojga uczących się dzieci, które po powrocie ze szkoły literalnie nie mają co jeść. Ohiary przymuje Administracja „Słowa”

Do wynajęcia mieszkanie sześciu pokoi z kuchnią, łazienką i wszelkimi wygodami, ul. Zygmuntowska 20 m. 7 od 3-5 pp.

Lekcji angielskiego udziela doświadczona nauczycielka po ulugowem pobycie w Anglii. Ad. Mielniczewska 37 m. 17 wejście od Ciasnej. Dowiedzcie się między 3 a 5-4.

Rutynowana pracowniczka biurowa, b. nauczycielka, poszukuje zajęcia biurowego, względnie posady nauczycielki. Posiada muzykę i rysunki oraz znajomość języka francuskiego. Zgadza się na wyjazd Wilno, ul. Sierakowskiego 25 m. 19.

KILKU ZDOLNYCH akwizytorów (agentów) dobrze prezentujących się znajdzie intratną pracę pracując na procentach. Zgłoszenia do Biura R-kłanowego Stelana Grabowskiego od god. 10-12 p. Gąbarska 1.

Do wynajęcia 1) pokoje mieszkalne, 2) sklep z mieszkaniami 2 pokojowymi z kuchnią. Artyleryjska 2-1. 50 godz. 3-5 pp.

Z SĄDÓW

Sluga Rosji Sowieckiej wypuszczony na wolność.

W latach 1920 — 21 wychodziło w Wilnie pismo „Pochodnia”, organ związków zawodowych, redaktorem którego był Andrzej Gryszun.

Ten sam Gryszun we wrześniu 1922 roku zaarrestowany został w sali Krengla podczas wiecu przedwyborczego urządzanego przez związek proletariatu miast i wsi za antypańsiwowe wystąpienie. Sąd okręgowy w Wilnie skazał Gryszuna na cztery lata więzienia ciężkiego. Wyrok został uprawomocniony i oskarżony zaczął odsiadywać karę.

Onegdaj Gryszun wypuszczony został z więzienia z racji odpokutowania kary.

Kadry więc agitatorów komunistycznych zostały powiększone o jedną fachową jednostkę. Oby na niedługo. (1)

SPORT.

Wilja—Makkabi 2 : 1 (2 : 0).

Towarzyskie spotkanie tych drużyn przyniosło zwycięstwo Wilji, nieznaczna to przewaga przewaga cyfrowa, ale zawsze zwycięstwo.

W początkach meczu Makkabi dobrze usposobiona i wiedziona do boju wprawną ręką (raczej nożną) Birnbacha naciska Wilję i robi wrażenie, że przewaga ta doprowadzi do zwycięstwa.

Mimo to Wilja zbiera siły i już do paży uzyskuje przez Leparskiego i Godlewskiego dwie bramki. Po pizerwie znów przewaga Wilji i dopiero pod koniec gry Makkabi, chwytając się brzytwy, podsuwa się pod bramkę Wilji, gdzie i pozostaje już do końca meczu. W tym też czasie pada honorowa bramka. Sędziował p. Katz.

W tym czasie, kiedy omal, że nie mistrz—Wilja, pokonywuje Makkabi rzeczywisty mistrz i p. p. Leg. znów przegręwa spotkanie.

Tym razem ręką karzącą za złą formę jest Toruński Klub sportowy — u siebie w Toruniu. Mistrz nasz wraca pokonany w stosunku 6 : 0.

A więc w czterech spotkaniach ze swymi rówieśnikami 1. p. p. Leg. przegręwa 6 : 0—7 : 2—8 : 0 i 6 : 0. Jak na początek to wcale nieźle. Biedny, biedny okręg Wileński.

Ofiary.

P. Zambizki Józef dla rodziny w nagdy z 4 osób zł. 2.

CIEKDA WARSZAWSKA			
20 września 1926 r.			
Cewisy i waluty:			
	Trans.	Sprz.	Kupno
Dolar	8,97	8,96	8,98
Holandia	361,65	362,55	360,75
Londyn	43,80	43,79	43,68
Nowy-York	9,02	8,98	8,98
Parva	25,20	25,26	25,14
Praga	26,72	26,78	26,66
Szwajcaria	174,35	174,79	173,91
Wiedeń	127,25	127,57	126,93
Włochy	32,72	32,80	32,64
Belgia	24,40	24,46	24,34
Stokholm			

Papiry wartościowe	
Poczyzka dolarowa	72 (w złotych) 648
bolejowa	150 00 154,03
5 pr. pożycz. konw.	48,50 49,37
pr. pożycz. konw.	
—proc. listy zast.	
—siemskie przedw.	38,50 37,00

Zakład **JEANETTE** Mickiewicz-gorsetowy ul. Szwajcarska Nr 22. Otrzymano nowo modele pasów. Pasy gumowe, leucznicze i specjalne do odm. stanów. Obstalunki według przepisów lekarzy.

We środę 22-go b. m. przy ul. WIELKIEJ Nr. 42

Otwarcie filji

detalecznej sprzedaży **CUKROW I CZEKOLADY**

WARSZAWSKIEJ **B-ci Łowieckich** FABRYKI

Towar na lepszej jakości. Opakowanie wykwitne.

GATUNKI DELIKATNE jak deserówka, pomadki i p. nadchodzić będą co dzień świeże.

UWAGA! Wyroby nasze przewyższają jakość zagranicznych i są znacznie tańsze.

Zatwierdzona przez pana ministra skarbu L DOP /130/26 **Tymczasowa Komisja Towarzystwa Kredytowego miasta Wilna** podaje do wiadomości pp. Pełnomocników T-wa, iż w niedzielę, dn 24 go października 1926 roku, o godz. 5 ej wiecz w lokalu Tymczasowej Komisji przy ulicy Trockiej 19 odbędzie się Zgromadzenie Pełnomocników T-wa z następującym porządkiem dziennym:

1. Wzniesienie działalności Towarzystwa;
2. Sprawozdanie kasowe za czas od 11 X 26 r. do 24 X 26 r. i projekt preliminarza na czas od 24 X 26 r. do 31 X 1, 26 r.;
3. Zarejestrowanie dotychczasowego statutu Towarzystwa z wprowadzeniem do takowego ewentualnych zmian;
4. Konwersja pożyczek i listów zastawowych oraz zarejestrowanie ostatnich;
5. Utworzenie funduszu niezbędnego dla uruchomienia T-wa;
6. Wybory: a) Komitetu Nadzorczego, b) Zarządu, c) Komisji Rewizyjnej, d) Komisji Szacunkowej i e) Skarbnika;
7. Wolne Wnioski.

Zgromadzenie pełnomocników uważa się za prawomocne bez względu na liczbę przybyłych na nie osób. (Uwaga do § 74 Ust. T-wa).

Na sezon jesienny i zimowy wielki wybór

Najwykwintniejszych przedmiotów

MĘSKIEJ TUALETY, Bielizna, krawaty, kapelusze, czapki, wyroby trykotowe, wełniane i etc.

RZECZY PODRÓŻNE

Obuwie znanej „Marko”

— po cenach fabrycznych —

Dom Handlowy **W. Jankowski i S-ka** Wilno, ul. Wielka 42

Szkoła muzyczna M. Jacobi-Pawłowicz Zatwierdzona przez Minist. W. R. i O. P. (program Konserwatorium).

Fortep., skrzypce, śpiew, teoria, teoria komp., harmonja, solfeggio, ensemble. — SOLFEGGIO SPECJALNE DLA ŚPIEWAKÓW.

Zapisy uczniów od godz. 4-6. Jagiellońska 9.

SPÓŁDZIELNIA ROLNA KRESOWEGO ZWIĄZKU ZIEMIAN ul. ZAWALNA 1 TELEFON 1-147

Sprzedaż i zakup:

Żyta
Owsa
Jęczmień
Otrąb żytnich i pszennych
Soli.

K. DĄBROWSKA Wilno, Niemiecka 3 m. 6 **SPRZEDAŻ, wypożyczanie, kupno, zamiana fortepianów, pianin, fiszharmonji.**

DARMO PORTRET OPRAWIONY w ramle wartości 30 złotych rozmiaru 35x45 może otrzymać każdy. Bliższe szczegóły po nadstaniu adresu i znaczku poczt. za 16 gr. Adr. Warszawa, Plac Napoleona Skrz. pocz. Nr 627.

Prywatna Lecznica Chirurgiczna D-ra T. Dembowskiego Mała Pohulanka 9. Przyjęcie chorych od 10 do 12 i od 4 do 5

Komunikat o systemie R. Lossowa. Wobec ogólnego zainteresowania pp. rolników nowoczesnym systemem R. Lossowa z Lesniewa oraz licznych zapytań, otrzymanych przez nasz dział techniczny rolniczy, rozpoczęliśmy drukowanie szczegółowych danych, odnoszących się do tego arcyważnego systemu, zaopatrując artykuły licznymi ilustracjami. Mając na względzie ważność dla rolników tego nowego systemu uprawy roli, przy którym na najmniejszych ziemiach osiąga się 48 q żyta lub po nad 50 q jęczmień i z hektara prosi my we własnym interesie pp. rolników o terminowe zgłaszanie prenumerat naszego czasopisma. Czasopismo nasze „ENERGJA” jest organem fachowym, posiadającym bogate i roznorodne działy. Prenumerata roczna (za 24 numery) wynosi 30 zł. z dostarczeniem do domu. Adres: Poznań, Św. Marcin 74. Rach. bieg. w Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu.

Spółka Akcyjna „OSTRÓWEK” w ŁOCHOWIE Zawiadania Szanowną Klientelę, iż ponownie wyrabia **Łóżka angielskie** nikiowe, pólnikiowe i amerykańskie Z zamówieniami łask. zwracać się do naszego Oddziału Wileńskiego, składowi maszyn i narzędzi rolniczych ul. Zawalna Nr. 51, do p. Józefa Gordona.

Ukaże się

Dnia 3 Października R. B. Numer Łowiecki „Słowa”

Poświęcony sprawom myślistwa na ziemiach wschodnich.

Polecamy go łaskawej uwadze naszych Sz. Sz. Inserentów jako okazję przy zbliżającej się kampanji reklamowej.